

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 2 évre 6 kor., 4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szént-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók a dohányboltokban.

Költségvetésünk.

— 1910 évre. —

Ha a számcsoportokból akarnánk itélni és jövődö alkotásokra következtetni, akkor vigasztalhatlanok lennének, mert nem találunk benne semmit abban a nagy számtömbben, pedig erősen pezsgő új élet és forrongás van keletkezésben, amely a polgármester nagyszabású programját hivatva lesz megvalósítani.

Nem is oly nagy idő választ el bennünket azon jövőtől, amikor saját vízvezetékünk leend, utcáink rendszeren kövezve, utaink rendezve, új közlekedő utak megnyitva, csatornák beboltozva és mindez remélhetőleg fásítva is leend.

Szemünk előtt észrevétlenül emelkedett fel dr. Saára Gyula régi ábrándja az Ipariskola, amely alig fog a városnak — az évi államsegélynél fogva — valamibe is kerülni.

Rövid idő alatt tető alá kerül a Deák Ferenc-utcai iskola, ott a sertésszuro, helyesebben: Új közvágóhid, és nem családunk, ha egész bátorsággal biztatjuk olvasóinkat azzal, hogy új városháza megépítése immár a megvalósulás stádiumába lép.

S mindez egyetlen ember törhetlen és lankadatlan tettvégya, kimeríthetlen munkakedve, mélyeséges ambíciójának szüleménye, aki példát mutatott polgártársainak, — mint

Cincinnatius, — a kényelmes és nyugodt életől elhagyta magát szolgáltani a városi közügyek élére és beleült a fővisekkel kirakott polgármesteri székbe, hogy agyondolgozza magát szeretett városáért, nem keresve más hol elismerést, csak a saját becsületes szívében.

Mint kimagaslik ez a férfiú erényei és munkásságával közöttünk, — azt városunk történetébe lesz hivatva kellőleg mérlegelni, de már most hálásak lehetünk a Gondviselés iránt, hogy megenyegde a férfiúnak, hogy kezébe vegye városunk elhanyagolt dolgait.

A jelen költségelirányzat alapos, körültekintő megfontolások lesziródése. A város közönségének füle hallatára, teljes nyilvánosság előtt lett-minden egyes tétele megvitatva, és csak azután került a tanács, most nyomtatás útján a közgyűlés rendes ülészéke leend hivatva azt méltatni.

Nem tartjuk valami nagy sornak, hogy 5 %-al kevesebb a pótdadó, — egyszerű következménye a szigorú takarékoságnak, a mely nem mindenkor, üdvös; — a jelen esetben elkerülhetetlen; mert a vízvezeték gátol bennünket újabb beruházásoktól különösen utcáink és kutaink berendezésétől.

Alakjára nézve belügyminiszter a tervezete fogadtatott el irányadóul, melynek előnyei mellett az a hátránya, hogy a szük-

séglet és fedezet címei egymással nem állhatók szembe.

Első eset, hogy a teljesen fölcséges bevezető rész elmaradt, mert az nem is a számvévöség hatáskörébe tartozik. Azonban nagyobb gond fordítandó a helyesítés szabályaira, valamint arra is, hogy az indokolás ne a számvévöség előterjesztésére vonatkozzék.

Tartalmára nézve általánosságban csak elismeréssel szólhatunk, mert látunk azt a nagyfokú lelkiismeretességet, amellyel összeállították azt a gondos takarékoságot, a melyet oly rég óhajtottunk már a melynek üdvös eredmény, hogy a jövő évi

szükséglet	1,167.460 K
fedezet	1,171.720 K
Ebből a törvényhatóság jogvedelme	825.700 K
70 % pótdadó kirovás eredménye	346.020 K
Egy százalék pótdadónak tehát	4.380 K

felel meg.

Nagy várakozással nézünk a polgármester exposeja elé, melyben nyilatkoznai fog a legközelebbi évre vonatkozólag megvalósítandó terveiről ezen előirányzatot illetőleg, melyek arra irányulódnak, hogy jóvődelmeink ésszerűleg fokoztassanak szüksegeiteink mellett, különösen azok, melyek az állam által háritatnak reánk, megszüntetessének, ille-

Amerika vallásossága.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —

Egyébiránt maguktól Amerikába szakadt magyar a protentánus tesvéreinktől, tudom, hogy náluk a hit gyakorlása, a belső vallásos élet sokkal erősebb, mint idehaza.

— A gyerekek itt sokkal jobban érdeklődnek a biblia iránt — mondotta egy protentánus ur, — mint odahaza. Esténként egyik legkedvesebb szórakozásuk, hogy előveszik a szentírast és egyes részletek okos és helyes magyarázására kétesnek és találnak megfelelő szöveget. Öszintén megvallom, hogy sokszor szégyenkezem kell a hiányos ismereteim miatt, a mikor a gyermekeim kérdésére nem tudok feleletet adni. Bizony itt jobban csinálják, mint odahaza. Annyi bizonyos, hogy a vallási élet itt sokkal mélyebb, mint az ó hazában. S ebben a mélyen vallásos protentánus Anglia adta meg a követendő példát.

Hogy a szabad gondolkodás, illetőleg a szabad vizsgálódás elve mennyire hódító

formában jentkezik, példát hallottam rá, hogy pl. a protentánus templomot átengedték arra a célra, hogy benne a kath. hit hirdető magyarázza a két vallás közti különbségeket.

A templomok sorsát egyébként a hatalmasok és gazdagok meglehetősen a maguk felfogása szerint intézik. Pittsburgban pl. egyesek nem voltak meglegedve a maguk lelkipásztorával, azért 3-4 gazdag család elszakadt a töbitől, gyönyörű gusztnus templomot építettek, tartanak maguknak lelkészt, a ki úgy prédikál, a hogyan nekik jól esik.

Talán sehoh a világon nem talál az ember annyi eredetiséget a vallás hirdetésében, mint Amerikában. Nem egy városban találtam ponyvával leterített gömbölyű területet. Azt hittem először, hogy sergő, magyarul ringlspiel, míg a föllírás megmagyarázta, hogy esténként 8 óraker ez meg ez a lelkész nagyon szép szentbeszédet fog tartani, a melyet muzsika előz meg, sőt teát is szerviroznak. Chicagóban az egyik lelkész a koncerttermet vette ki hallgatói számára, a hol a hirdetés szerint minden szombaton este pompás muzsika csalogatja az embereket, a mely után természetesen a hit igaz-

ságait is belocsepgétték a meglágyult lelkekbe.

Egy másik érdekességet szintén Chicagóban hallottam, a hol úgy állították vissza a régi keresztények legendás testvéri szeretetét, hogy az istentisztelet előtt és után megcsókolták egymást. Pérsze a férfiak a férfiakat, a nők a nőket. Így gondolta ki az új vallás alapítója. A hívek száma azonban mindössze csak háromra rugott. A négyedik jelentkező csak oly föltétel alatt volt hajlandó az igába hajtani fejét, ha az alapszabályok ezen pontját megváltoztatják, vagyis, hogy neki férfi létére a nő hittésvéreket is meg lehessen csókolnia. A vallásalapító dűnnyögött egy ideig, aztán fordított egyet az alapszabályokon és jóváhagyta a jelentkező ur óhaját. S nem lehetetlen, hogy ezen a réven a híveinek száma rohamosan fog emelkedni.

Bárhogy vesszük azonban ezeket a különös tényeket, egy bizonyos, hogy a vallás eszméje az ember szíve mélyén gyökeredzik. Sokszor tört alakban jelentkezik, de jelentkezik. Az emberiség milliói a világ kezdetétől kezdve török magukat utána s hiába hisztelik egyesek agyrmének, kiirtani nem

Sövegjártó János

Vaszon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete

Nagy választék agy- és asztalneműekben, színes és fehér barcheták stb.

Olcsó árak mellett

Mal lapunk 4 oldal.

00000567

tőleg az államra visszautaltassanak.)

Főlegesen talán hangsúlyoznunk, hogy nemkell-e éppen bevárni más törvényhatóságok intézkedését, hogy azok után induljunk: van elég tapasztalatunk arra, hogy új erőforrásokat nyissunk anélkül, hogy a közönséget ezzel megterheljünk, főleg pedig, hogy másokat ezen a téren utánozzunk.

Evek óta hangsúlyozzuk, és igazolásunkra legutóbbi városi törvényhatósági értekezlet igazolta ezen tervünk helyességét, hogy t. i. a forgalmi adók lennének pótdadó alapul teendő, így az örökösödési és a vagyonátruházási adó.

Valami csekély jövedelemre a fegyver és vadászati adó után pótlékkal szert lehetne tenni, de nagy reményességünk van a polgármester úr azon kijelentésében, hogy fogyasztási adóink kezelésében gyökeres változásnak nézzünk elébe, mert nyílt titok, vagy legalább is félvél emelhető lenne e cím jövedelme és még ugyanannyi akkor szabadul az adó alól.

Részleteiben a rendes kiadások A I. 1 j) tételnél az az alapos gyanunk, hogy a létszám nem lesz csökkenthető és a 6570 kor. apasztást megint csak be kell állítani.

Ugyanazt 2 a) tételnél a 4050 K beállítását tulságosnak találjuk, mert a 3 évi átlag a rendkívüli kiadások folytán túlmagas lett.

Közegészségügyi kiadásaink sajnos nagyon szerények, a vízvezetéknek felállítására ellensúlyozza takarékoságunkat.

Közművelődési kiadásaink ijesztő mérvben és rohamosan emelkednek, mert 17,536 kor.-ral több vétetett fel, mint az előző évben és ennek dacára 173,002 kor. a szükséglet. Elíjesztő és hallatlan dolog, hogy körülbelül 40%-a a pótdadónak e célra lesz fordítva, holott kizárólag az állam dolga az iskolák fenntartása.

Népiskoláink 116,248 k. át a felsőbb, leányiskola 28875 k-át igényelnek, a miből kétségtelenül megállapítható, hogy elérkez-

*) Hogy mi az iskolák államosításának hívei nem lehetünk, a dolog természetében rejlik Szok.

tünk azon végső határhoz, amikor intó szavunkat kénytelenek vagyunk felelni, hogy tovább már ezen téren nem mehetünk.

A közjótékonyág kapcsán óhajtanánk lenne a közegészség érdekében is a szegényügy végleges rendezése.

A mezőgazdasági kiadások VIII. 2 c alatt előirányzott 15846 k-ból 12679 K 50 fill. házilag lenne beszerezhető, nagyon valószínűleg sokkal jutányosabban.

A gazdasági tanácsos ur évekkel ezelőtt ez irányban nagyon üdvös előterjesztést tett, mely most bizonyára megvalósítható lesz és 4—5000 K-át megtakaríthatunk általa, ismervé a tanácsos úr kiváló lelkiismeretességét és erejét. A XII. 3. cím alatt törölt 16434 kor. nem boszulja majd meg magát évközben?

A 16. címnél szívesen láttuk volna a laktanyákra befektetett tőkék kamatait e helyen kiténtetve.

A rendes bevételek II. 7 a alatt 7400 kor. többletet nem tudjuk, hogy a jövő év folyamán adóssággal annyit tesz-e ki, vagy pedig ennél jóval kevesebbet. A X. alatti tételnél már most felhívjuk az illetékes ténylezők figyelmét arra, hogy 1911 évtől rohamosan fog emelkedni 1917 évig a város részesedése, ami ép oly kevéssé lesz ellenőrizhető, mint a mai 5500 kor. Hogy miért lesz nagyobb e részesedés? — ez egy találos kérdés és magyarázatát abban is találja, miért volt vesztesége a részvénytársaságnak felállítását követő első év végén, amikor 100000 koronával lett volna az egész üzem megváltható, ami 1917-ben tudja a jó Isten hányzorosan lesz drágább.

Ezekben válték elmondani mondókat és mert nemcsak érezzük, de bizton tudjuk, hogy városunkra új és áldásos időszegek fog következni, nem marad más hátra, mint hogy hön óhajtsuk, hogy erő és kitartás adassék mindazoknak, kik városunk jövődjét megalapozni és virágzóbbá tenni akarják.

ÚJDONSAGOK.

— Személyi hír. *Rona Horváth* Jenő altábornagy kerületi parancsnok hazaérkezvén hosszabb szabadságából a kerületi parancsnokságát az őt helyettesítő *Dempff* Henrik vezérőrnagytól átvette.

✱ *Bérmálás Csákváron.* F. hó 10-én a Magyarok Nagyasszonyának ünnepén osztotta ki *Prokászka* Ottokár püspök ur 418 gyermek, ifjú és felnőttnek a bérmálás szentségét. A határtárnál a katolikus hitközség nevében *Deák* Lajos főszámvéve, a község főterén a kitünő izlés-sel díszített diadalkapu mellett pedig a község képviselőiben *Szabó* Sándor községi jegyző üdvözölte a szeretett főpásztort, a ki szívvelyes szavakkal viszonzta az üdvözléseket. A bérmálás végzetve a küldöttségek a plebáni helyiségében tiszteltek. A kath. hitközség küldöttségét *Rácz* Endre plebános, Csákvár község képviselő testületét *Szabó* Sándor községi jegyző, a Kath. Kör választmányát *Deák* Lajos társelnök, a Cecilia egyesületet *Reichenbach* Ferenc karmester, a Kath. Népszövetség csoportvezetőit *Tummalcz* János csoportvezető, a "Tüztöltő Testületet" *Goldschmid* József szolgálatvezető parancsnok, a Csákvári Segélyegyletet *Quaiser* János könyvvezető, a keresztény szocialista építőmunkások csákvári helyi csoportját *Ehman* József elnök, a női Mária congregációt *Helz* Teréz, a Kath. Legényegyletet ifjú *Palancz* Károly egyleti dékány és a Kath. Ifjúsági egyesület küldöttségét *Gulyás* István egyleti senior vezették az egyházmegye püspöke elé. Minden egyes üdvözlésre atyai szeretetnek melegeivel és lánglelkének apostoli ihletével adta meg a küldöttségek minden egyes tagjait elragadó fellekesítő alkalomszerű buzdításait. Délután a plebánián, kegyúrnak: gróf *Eszterházy* Miklós-Móricnak szíves vendéglátása után megtekintette az igralmas nővérek zárdáját, a kórházat, a leány- és fiúiskolákat, a Kath. Kör, Ifjúsági Egyesület és Legényegylet helyiségeit. A Kath. Körben élénk érdeklődéssel hallgatta meg a *Reichenbach* Ferenc csákvári kántortanító által írt kath. népszövetségi indulót a csákvári Cecilia egyesület férfikarának előadásában. A lelkesedéssel előadott indulo felett elismerését kifejezve a kör dísztermét teljesen megtöltött közönséget a kath. népszövetség felkarolására buzdította.

— *Jegyzőválasztás.* Az elhalálozás folytán megüresedett Nagyláng község jegyzői állását tegnap töltötték be választás után. *Deli* Nándor velencei segédjegyzőt választották meg kilenc pályázó közül.

fogják mindaddig, míg az ember testét a lélek élteti, amely a felsőbb, a nemesebb után vágyakozik.

Az utóbbi években nagyon számmal lepik el Amerikát a zsidók. Különösen az Oroszországból és Romániából kiűzött zsidóság veszi útját Amerika felé. Két évvel ezelőtt csupán New-Yorkban 163 ezer (nagy részt orosz) zsidó telepedett le. A kisebb kereskedelem jórészt a kezükbe jutott. New-York utcáin alig találunk boltot, amelyben nem zsidók volnának a cégtulajdonosok, annyira, hogy az angolok féltékenységet is fölébresszettek már. Az öregek híven ragaszkodnak vallásukhoz, az ifjabbak azonban, amint zsidóktól hallottam, nagyrészt az atheizmusba, illetőleg a racionalizmusba és materializmusba silyesztik vallási meggyőződésüket.

Legérdekesebbek vagy legalább leglármásabbak az *Üdv hadseregének* (*Salvation Army*) katonái. Az ember sokszor meglepetve látja és hallja, hogy az utóan nagy csódtület van. Ha odamegyünk, látjuk, hogy egy egyenruhás bácsi üti a nagydobot, a másik harsogtatja a trombitát, hogy majd a gégeje szakad ki. Gyerek asszony, férfi rohan a zaj nyomán s mikor már elegendő vánnak, akkor előáll egy egyenruhás jóhangu ifjú s harsány hangon előadást tart az emberek romlottságáról, bűneiről s a javulás szükségességéről. Az üdvösség — szerinte — csak az Üdv hadseregében található föl. Az üdv hadseregét

Booth tábornok verbuválta össze. A tagjainak, illetőleg pártolójának száma ma már százezrekre megy. Nem annyira vallásos társulat, mint inkább az erkölcsök nemesítésén fáradozik. Azért fölkarolja a züllötteket, a részegeseket, a börtönviselteteket, hogy jó utra vezesse őket. Vannak nagy palotái, pompás telepei, ahol sok ezer éhezőnek juttatnak kenyert, vagy segítik őket munkához, 1904-ben pl. 800 ezer dollárt fordított jótékony célra és 44 ezer 508 ember számára közvetített munkát.

Mindez Amerikához illik, a jónak, a rossznak, az ellentéteknek, de mindenesetre a humbognak hazájához.

S ha már annyira belemegedtem a különböző lelkiáramlatok taglalásába, meg kell emlékezmem egy különös mozgalomról, a temperencek, a mértékletesek egyesületéről. A mig minálunk vigan virágzik a koremaipar s Magyarországnak megmarad az egyetlen kivételi cikke, a bor, — mert annyi terem, hogy nem vagyunk képesek már meginni — addig Amerikában ismét a praktikus oldaláról nézik az embereket s azok szenvedélyeit. A vasárnapi koremszázásokról teljes betiltásáról később szölok. Az Egyesült Államok népe azonban látva azt a borzasztó rombolást, a melynek az egyes emberek, általuk egész családok, sőt a jövődjé generációi is a szesz italok mértéktelen fogyasztása következtében ál-

dozatul estek, *társadalmi uton* próbálta meg a másik végletet, a radikális kúrát, a szesz italok teljes eltiltását. A kik isznak, azok a *medvesek*, a kik nem isznak, azok a *szárazak*. A két tábor közt elkeseredett harc folyik évek óta. Hogy győzzenek, megszavaztatják a szavozó polgárokat. A melyik városban, vagy megyében (country) a temperencek győznek, ott szesz italokat egyáltalán nem szabad árusítani. Magánhasználatra, ládában a házához hozhatat, de vendéglőben jobban mondva étkező helyiségben drága pénzért sem kap. E helyett limonádét, szódavizet, gazózt (édes szódaviz) fagyaltot, s hasonló édes, vagy savanyu zamatu, de teljesen alkoholmentes italokat kap az ember. Ha ilyen temperence városba jut, a vendéglőben az asztalra tesznek egy pohár vizet s hiába tiltakozik a magyar, hogy attól káka nő az ember gyomrában és békák fognak kuruttyolni benne a jövő héten, nincs pardon, legfeljebb jeget adnak a víz mellé, hogy elfelejtessék a pocóséta izét. Nekem azonban végtelenül tetszett ez az új fajtájú háboru, örömmel konstaltam, hogy se a kákanak, se a békának nincs nyoma a gyomromban s keservesen sóhajtottam fel, hogy hol lenne a szép Magyarország, ha még ilyen eszméknek is lehetne társaságot kapni s nem foglalkoznának a politikában 48-al és 67-el, a társadalmi életben sem a kártya és ivászat nemes versenyének, hanem megta-

A Nagy Sándor-féle végrendelet végre megoldást nyert. Az örökösök megelégedtek a felajánlott kárpótlással. Most már a birtok eladása van hátra.

Zarandoklat Bodajkra. Minden tekintetben kitűnően sikerült zarandoklatot vezetett a kath. Népszövetség vasárnap Bodajkra, a fejermegyeiek általánosan kedvelt bucsujáró helyére. A Déli Vasút igazgatósága elment ugyan az előzékenységre hiányának a legvégső határáig, amennyiben a különvonat iránt beterveztett kérvényt a legfontosabb napokban egy hétig válasz nélkül hagyta s a vezetőket a vasárnap kedvező alkalmát kénytelenek voltak elmulasztani, mégis körülbelül nyolcszázan vettek részt a Szent Szűz iránti hódolat nyilvánításában. Igaz, hogy a vasut ismét nehézséget támasztott a vonatnak reggel 7 órakor, tehát nagyon korán, délután, visszafelé pedig 17 órakor, tehát nagyon későn való megindítása, de az áhítat belsőssége annál impozánsabb volt. Bodajkról pompás rendben vonultak föl a hívek a népszövetség gyönyörű zászlójával Vass József dr. tanár, a népszövetség igazgatójának vezetése alatt. Az ünnepi szentbeszédet valamint az ünnepi misét Puly György bodajki plebánosa tartotta, lelkes hangon magyarázva az ünnep jelentőségét. Délután Bilkei Ferenc hitoktató mondott nagyszabású és mély meggyőzőségről kelt beszédet a templomban. Litánia után a népszövetség gyűlése folyt le a másfélezeremi hallgatóság jelenlétében. A gyűlést Laszka Lóránt, a község népszerű tanítója vezette. Az első szónok Bilkei Ferenc volt, aki általános érdeklődéstől kísérve a munka és az összetartás szükségességéről szökölt. Utána Vass József dr. az ő nagy tudásával és pártját ritkító tüzelő erővel a népszövetség céljairól és szükségességéről tartott nagyhatalmú beszédet. Végül Szabó Jenő magyarázó plebános lelkes, tüzes hangon a saját támogatásáról szökölt. Aztán lassan csöppörögni kezdett az eső s esett változatlan buzgalommal míg csak a zarandokok este 8 órakor a székesfehérvázból szét nem oszlottak. Zavart azonban nem okozott, sőt örömmel jegyezzük meg, hogy az egész zarandoklat ünneplés jelleget csak alig zavarta valamely kellemetlen momentum, ugy, hogy a vasárnapi ájtatosság a legszebbek és legsikerültebbek közé tartozik.

A csendőrség köréből. Poister Kálmán százados a székesfehérvári m. kir. VI. csendőrkörletnél a katonai érdemkeresztellett lett kintüntetve.

A tanügy köréből. A kultuszminiszter dr. Nagy József okl. tanár a székesfehérvári áll. főreáliskolához helyettes tanárnak nevezte ki.

A tuberkulózis ellen. A tuberkulózis ellen védekező egyesület ma délután

mulnánk végre lemondani is azért, hogy a nemzetnek tőkét, kincseket gyűjtünk.

Elmélkedéseimnek végén még csak azt jegyzem meg, hogy mindezen intézmények, akár vallási, akár erkölcsi intézmények legyenek, azt az államhatárolomban rendületlenül és mindenre kész támogatók találunk. Bármily különös és talán nevetséges legyen a vallás szertartása, az állam nem törődik vele, — hanem védelmezi. Ő tudja jól, hogy a vallások, a lelkiismeret belső szavatai az állami rendnek csak támogatói lehetnek, ő neki tehát csak egy kötelessége lehet, hogy azok előhaladását a maga ereje szerint elő segítsé. A papok, bármely felekezet papjai legyenek, az állam részéről a legnagyobb előzékenységgel részesülnek. Sőt ugyanezt a magántársulatok vasutak stb. részéről is akárhányszor tapasztalhatjuk. Pénzsegélyt nem ad az állam. Egyetlenegy intézményt segített, a jezsuitákat, a kik egyedül tudták az indiánusokat megtéríteni, de a föltámadt felekezeti féltékenységgel folytán erről a segélyezésről lemondott. De erkölcsi, illetőleg erőbeli, ha kell fegyveres támogatásra az állam részéről minden felekezet bízton számíthat.

(Folyt. köv.)

gyűlést tartott, a melyben elhatározta: a Szent György-kórház kiegészítéseként az ottani fenyvesben egy szanatorium felállítását, a mely Grünfeld Jakabné nevére Lujza-szanatorium nevet kap. A megye, a város valamint egyesek jótékonyágára bőven számít az egyesület.

Adomány. Róth Miksa, bpesti templomi tvegfestő a saját festészetében készült, gyönyörű kivitelű, Szűz Mariát mint „Patrona Hungariae”-t ábrázoló, több ezer korona értékű ablakfestményt ajándékozott a törökbalinti templomnak, mely kegyes adományért a hívek nevében ez után is hálas köszönetet mond Weicher Miklós plebános.

Közigazgatás a vármegyénél. A vármegyei közigazgatási bizottság ma délelőtt 10 órakor gróf Széchenyi Viktor gróf elnöklétével rendes havi ülését tartotta. Az ülés tárgyai közül a következők érdemelnek említést: A közig. bizottság egy ízben felírta a kereskedelmi miniszteriumhoz az iránt, hogy a balatoni vasút minden egyes vonalához Székesfehérvár közönsége kedvező csatlakozást kapjon. A kereskedelmi miniszteriumtól erre az a válasz érkezett, hogy a nyáron Bpest és Tapolca között közlekedő 2—2 gyorsvonatokhoz Székesfehérvár kap csatlakozást, de a többi kérelme különböző okoknál fogva nem teljesíthető. Most az iparfelügyelőségi hivatal a közigazgatási bizottsághoz egy felterjesztést adott be arra nézve, hogy a vármegye területén járó több vonat menetrendje bizonyos tekintetben megváltoztassék. A bizottság miután a felterjesztést minden tekintetben helyesnek találta, azt felküldi a kereskedelmi miniszterhez.

Dr. Lauschmann Gyula tisztii főorvos jelentése szerint a vármegye területén az elmúlt hóban házasságra lépett 84 pár. Született 631 gyermek, meghalt 387 egyen s így a születési többlet a halvaszületettek leszámításával 240-el mulja felül a halálozásokot.

Csonotos Andor kérdést intéz a tisztii főorvoshoz azziránt, hogy miért nincs Barácskán megnyitva az iskola, holott a kanyaró járvány a faluban már 10 nap óta megszűnt. A tisztii főorvos kijelenti, hogy a járvány megszűnésétől számított 14 nap mulva nyithatók meg az iskolák.

Turián József kir. pénzügyigazgató jelentése szerint az elmúlt hóban 4.306.120 kor. volt a kincstári követelés, melyre 3.155.808 K. fiztetett be s így 1.147.312 K. maradt a hátralék.

Vajda Géza kir. főmérnök jelentése szerint a megyei utak a múlt hóban jókarban voltak.

A tanfelügyelő kijelenti, hogy nincs világos miniszteri döntés arra nézve, hogy az uradalmi tanítók fegyelmi ügye kinek a hatáskörébe tartoznak. A közigazgatási bizottság Kenessey Gyula indítványára felírta a miniszterhez, hogy hozzon elvi jelentőségű döntést erre nézve.

Az etyeki elemi népiskola ősidőktől fogva a katolikus jellegűt viselte s így is a tanítót a községpénztárából fizették, most azonban a község képviselő testülete megragadta a tanítók fizetésének a kiadását azzal az indokkal, hogy az iskola a kath. hitközségé. Mivel azonban ez az ügy fellebbezés alatt áll, a vármegyei közig. bizottság utasította Etyek község előjáróságát, hogy míg a miniszteri döntés megérkezik, addig a tanítót továbbra is fizesse a község.

A főállatorvos jelentése szerint az által-egészségügy a múlt hóban kedvező volt.

Párhaj. A Sz. T. C. sóstói tornapályáján történt incidensből kifolyólag Vértés Endre joghallgató és Malossz Andor pénzügyiparagazgatási szakmiszter tegnap d. u. 3 órakor párbajt vívtak a Fekete Sas szállodatermében. Mindkettőn könnyebb sebesülést szenvedtek jobb kezük fejen.

Közyűlés a városnál. Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósága f. évi október hó 14 én délután 3 órakor a városház nagytermében rendes havi közgyűlést. Tárgysorozat: Az házipénztár és ezzel kapcsolatosan az árvaházi, aggintezeti Szent-Sebestyén, Szent-Tonáh kápolna egyesített temető, Kálvária, Szegényintézet, színházi pénztárak 1910. évi költségvetéséről. — A fővenyi-tanyán leegített álló tüzkárbiztosítási díjából ugyanott egy másik épületnek istállóra átalakítása. — A felsőbb leányiskola államosítása és segítése. — Az Antal-féle elfog-

lalt városi terület eladása. — Zavaros István tanító az ipariskolai közismereti tanfolyam költségeihez segélyt kér. — Deutacht Manó-cég építkezése céljából a fogyasztási adóhivatalba ideiglenes áthelyezés. — A budapesti tudományegyetemi Mensa Akadémia alapítvány újabb 5 évre meghosszabbítása. — Az árvaház szükségessé tatarozása 553 kor. költséggel. — Eleni iskolai tanítók rajztafolyama.

Nyugalomba. Bózza Péter polgárdi ref. tanító, aki a nyáron ünnepelte működésének 50 éves jubileumát, szeptember 1-étől nyugalomba vonult.

Pénz a városnak. A fogyasztási adóból tetemes pénzüsszeghez jutott a város. Nem tagadhatjuk, nagy szüksége is van rá. Mintegy 12 ezer korona jutott a város tulajdonába rövid néhány hónap alatt mint megtakarított, illetőleg hasznos alkotásokba fektethető pénz. Ismertetés dolog, hogy a borfogasztási adót, az u. n. pinceváltásokban mily enyhén, mondhatnánk könyelműen kezelte eddig a város. Alig folyt be eddig néhány ezer korona a borfogasztási adóból, mert kezelése körül bizonyos miskulanciák, engedékenységek történtek. Most másképp áll a dolog. Saára Gyula dr. polgármester a város polgárságának — mondjuk — könyelmét felidőzva tetemes pénzzennyiséget juttatott a szigorubb ellenőrzés foganatosítás által a város pénztárának javára. A megakarítás természetesen a pótdó javára fog történni. Így tehát az érdekeltek is kibékülhetnek a borfogasztási adó behajtásának új rendszerével.

A termés. Koller Pál közgazdasági előadó összeállította a vármegye termésének statisztikáját. Nem is olyan rossz, mint amilyennek gondoltuk. A gabonaművelésben ugyan aránytalanul és silány a termés, a kerti veteményekben azonban kielégítő. Gyümölcsstermés közepes volt. Erdéseknek tartjuk megjegyezni, hogy burgonyában és tengeriben statisztikánk jobb termést mutat fel, mint az ország összes vármegyéié volt.

Halálozás. Rottler László Kosuth-útcái kereskedő életének 85-dik évében elhunyt. Tiszteletreméltó, jólelkű kereskedő volt, a kit közbecsülés övezett. Dohánytözségében a Fejermegyei Naplót kezdetől fogva buzgón árusította. Temetése ma d. u. 3 órakor volt nagy részvét mellett.

Csatornaboltozás. A várkörű csatornának beboltozása programba van véve. Illetőleg közlekedik a régi programok ténnyé válása. Saára Gyula dr. polgármester folyó hó 18-án összehívta a programbizottságot, amelynek feladata lesz határozni a várkörű csatornának, amely a neolog izr. templomtól a Buda-utig terjed, beboltozásáról. Ennek a helynek rendezése annál is inkább fontos, mert a Várkörű kiépítése folyamatosan van s ezáltal új szép, impozáns utcát nyerünk a város közepén. A csatorna beboltozása mintegy 55.000 koronát igényel. A földzsetet reá részben a felveendő 1 millió 200 ezer korona kölcsönben, részben kedvezően egyéb helyről áttalható összegekben találjuk meg. Most már bizonyosra vehetjük tehát, hogy a várkörű csatorna a régen ohajtott új stadiumba jut s valami újat írhatunk városunk fejlődésének krónikájába.

Szépirodalmi és divatlapok bármely nyelven eredeti áron kaphatók. Klücker Péter cs. és kir. udvari könyvkerészkedésében Székesfehérvárott.

A rétöntöző-társulat a múlt vasárnap d. e. 10 órakor tartotta alakuló gyűlését Antal József elnöklété alatt az érdekelt gazdák széles körű részvételével. A társulat a következőképpen alakult meg: elnök Diéballa György, alelnök Antal József. Választottak még azonfelül 8 választmányi és 3 felügyelő bizottságot.

A felsőbb leányiskolának, ennek a városunkban feltétlenül szükséges kulturális intézménynek sorsa most, hogy fenntartásának költségei teljesen a várost kötelezik, igazán nagy jóakaratot igényel nemcsak a város, de a miniszterium részéről is. A város már nem bírja a terheket, azért dr. Saára Gyula polgármester újabb akció indít, hogy a miniszterium vagy vegye át az iskolát állami kezelésbe, vagy pedig utalja ki az elemi iskoláknál szokásos állami segélyt a tanárok fizetéséhez.

A Fejérmegyei Tanítótestület köznyitása.
 A Fejérmegyei Tanítótestület október 13-án és 14-én Székesfehérvárott, a vármegyei háza nagytermében tartja XXXV. évi rendes közgyűlését. Tárgysorozát: I. nap. Október 13-án délután 3 órákor: 1. Elméleti megnyitó. 2. Az 1908/9. évről szóló jelentés felolvasása. 3. A jövő évi közgyűlés helyének és idejének megállapítása. 4. Az 1908. évre vonatkozó pénzügyi számadások bemutatása. 5. A pénztárvizsgálók jelentése. 6. Az 1910. évi költségvetés tárgyalása. 7. Az Eötvös alap helyi bizottságának számadásai. 8. Jelentés a Tanítók Házában leendő II. alapítványról. 9. A központi könyvtáros jelentése. 10. A bíráló bizottság jelentése. 11. A tanítói tekinthetéről. Előadó: Velinszky Ferenc. II. nap. Október 14-én d. e. 9. órákor: 12. Az amerikai népiszkolák. Előadó: Bilkei Ferenc. 13. A tanítók kedvezményes vasúti jegye. Előadó: Medgyessy József. 14. Tisztújítás. 15. Indítványok.

Ipari tanfolyam. Az ipari tanfolyamok budapesti vezetősége megbízta Pausch Ráfael ipariszkolai igazgatót, hogy városunkban az ipari munkások általános és szakirányú képzésére ipari tanfolyamokat szervezzen. Tanfolyamot szervezhet bármelyi iparágához tartozó munkások részére, úgy általános ismeretekre, valamint ipari szakjaira is, ha az illető iparágából legalább 15-en jelentkeznek, kik a tanfolyam látogatására kötelező ígéretet tesznek. A tanfolyam ingyenes és az esti órákban lesz megtartva. Azon munkások, kik valamely tanfolyamot résztvenni akarnak, naponta jelentkezhetnek az esti órákban az ipariszkolai igazgatói irodában.

Künnő szilvórium, törköly, seprőpálinka, cognac és rum hítenkénti előadó: Özv. Endresz Jánosné, Fekete sas szálloda.

Vasutasok gyűlése. ADV. alkalmazottak tegnap d. e. 10. órákor, a Megyeházánál 17. sz. d. levő helyiségükben nyugdíjuk rendezése végett gyűlést tartottak. A gyűlés egy héttal küldöttséget választott azon célból, hogy eme küldöttség menjen fel a DV. igazgatóságához és ott az 5 kérelmüket adja elő.

Kanyaró után

a legkomolyabb betegségeknek biztosan elejét veszi a **SCOTT-féle EMULSIÓ**. Az egészség gyors visszaszerzése megpéri mindazokat, a kik előzőleg tesznek kísérletet a

Az Emulsió valószínűleg a SCOTT-féle módosított változata — a halast — melynek figyelembe venni.

SCOTT-féle Emulsió-val.

A SCOTT-féle Emulsió csakis annak köszönheti nagy hírnevét, hogy összes alkatrészeiben fenntartja legnagyobb fokú tisztaságát.

Nagyon megfelelő az elkényeztetett nynek és a meggyengült emésztésnek.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 k. 80 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

Nyilvános elszámolás és közönet. A magyarországi munkások rokkant és nyugdíj egyetemen helyi fiókpenztára által rendezett műkedvelő színelőadáson fellüfuzetni szivesek voltak. Havranek Antal 3 kor. Kornsee Mátyás, Horváth Elek, Herman József. I.—I kor. Latzkovits Béla 50 fill. P. Gy. 40 fill. A szíves fellüfuzetőknek, úgyszintén a műkedvelői előadásokon közreműködött hölgyeknek és uraknak ezúton is hálás köszönetét nyilváníja a fiókpenztár választmányja. A színelőadás tiszta jövedelme 201 kor. 80 fill. a mi helyi fiókpenztár özvegy és árvaalajához csatoltatott.

Kalóttá támadás. A rendőrségről halljuk: Hesz József városi tűzoltó folyó-hó 8-án délután az árva-ház mellett elhúzó tűzjelző vonalat javította, amikor is Polczer István Vásártér 12. szám alatti iparos hajlalt arra. Polczer István Heszt kérdőre vonta, hogy a vezetéklet iparendedély

nélkül hogy merészeli megjavítani. Hesz erre azt felelte neki, hogy semmi közö hozzá, menjen tovább a dolgára. Ezért azután Polczer annyira megharagudott, hogy neki rohajt Hesz Józsefnek a s földre teperte és fojlogatni kezdte. E kellemetlen helyzetből egy bádógos szabadította ki Hesz Józsefet, aki Polczer egy rendőrségségével eltávolította. Polczer István ellen az eljárás megindult.

VIDA ELEK kárpitos és díszítő, Székesfehérvár, Megyeház épülete. Teljes felelőség mellett csakis elsőrendű munkák.

Öngyilkos emberek Kunze Károly 26 éves csákvári vendéglős folyó hó 6-án padlásán felkötötte magát. Azt mondják a falusiak, hogy az asszony volt az oka öngyilkosságának, a ki elhagyta urát.

Csákváron ugyancsak felkötötte magát Sötét József 57 éves földmives. A méstergerendát választotta halálának helyül. Betegsége miatt vált meg az élettől.

Baumgartner Mihály bicskei vaskereskedősegéd ismeretlen okból forgópisztollyal agyonlötötte magát. Halálát sebével Budapestre szállították.

A vég. Resch József 57 éves bakony-sárkányi földmives a napokban testben lélekben elzülötten kibotorkált az erdőbe s ott egy fára felkötötte magát. Holttetemet csak napok mulva vették észre s bízták rá a hivatalos orvosi intézkedésre. Resch József valamikor tekintélyes gazda ember volt, azonban vagyonát elitta s a testi lelki zülöttség utjára lépett. Ez volt a vége, senki sem csodálkozik rajta.

Takaréktüzhely különlegeségek, valódi dr. Meidinger kályhák, vas és rézbutorok, gyermekágyak és kocsik nagy választékban. Márkus Simon Fia lakatosnál Jókai-utca 16.

A záróra. A kávéházi zárórák miatt tudvaleg pro és kontra sok eljárás folyt a rendőrség illetve a város vezetősége részéről. A vége az lett, hogy a régi szabály rendelet értelmében szigorúan megrendszabályozták a mulató világot, a zárórákat a lehető minimumra szabták. A kávévások akciója folytán a közélet gyözött. Ezt a közéletet sem tartják be egyes haszonleső urak, amennyire s hol lehet titokban meghosszabbítják a korcsmai, kávéházi zárórákat. A rendőrség éber figyelme azonban kiterjed rájuk s így esett meg, hogy Pfeifer Alfréd 50, Valdhauser Jenő pedig 15 korona pénzbírságra ítélte a rendőrség. Igen örvendünk a zárórák szigorú ellenőrzésének.

Az új bor áldozat. Bó aratása van a halálnak a must erjedése idején. Napról-napra hozunk hirt könnyelmű, vigyázatlan emberek haláláról s az elrettentő példa nem használ. A legújabb áldozat Sz. Pósfai János bicskei gazda, ki lement a pincébe, hol a must forrott s nem jött többé fel, a gázok megfojtották.

Rövid hírek.

Helybeli hírek. Horváth István helybeli lakost csendháborításért 25 korona pénzbüntetésre ítélte a rendőrség. Az ipse nótaszóval ment végig a csendesen nyugvó emberek utcáján.

Palkovits István helybeli lakost botrányos részeg állapotban találták fel az utcán. I napra zárta le a rendőrhatalóság.

A gözeke rovására. Takács János nádas-ladányi béres lábára ráment a gözeke s azt összeszúzta. A súlyosn megsebesült embert beszélítették a Szent György-kórházba.

Inzultus. Lakatos András D. vasúti munkás vasárnap délután a vasuton botrányt idézett elő s inzultálta a vasúti tisztet. A rendőrség két napi elzárásra ítélte.

Dögölt rucá. Lencsés Jánosné kétségtelesen rosszul értelmezett üzleti felfogással egy dögölt rucát kínál megvételre. A rendőrség kezébe vette az ügyet.

A szegény feleség. A birkozások történetébe ezuttal nem mindennapi csuszik be. A szereplője Szabó István sárszentmihályi lakos és a felesége Palló Rozália. Szabó összeveszett feleségével s a bosszuját azon oly szokatlan módon öntötte ki, hogy a bicskájával alaposan összeszurkálta. A biróság fog igazságot szolgáltatni a házaspár közt.

Méhek háborgatója. Stancsik János seregélyesi lakosnak folyó hó 6-ának éjjelén mézre fájt a foga. Így esett meg, hogy Bokor István méhe-

sebből elemelt egy kas-méhét. A csendőrök lefűllették.

Csontrévés. Márkus József 63 éves zichyuj-falusi csírás leest a padlás létrájáról s jobb lábán csontrévést szenvedett. A kórházban apólják. **Éjjeli hír.** Pemmer György és Halász Ferenc helybeli legények f. hó 10-ének éjjelén be rugva kurjongatták végig a város utcáit s midőn őket ezért a rendőr felelősségre vonta, grom-báskodni kezdek vele, Pemmer a nevének és lakásának bemonadását is megtagadta. Halász Ferencet egy napi, Pemmer Györgyöt három napi elzárásra ítélte a rendőrség.

Botrányt okozó kocsik. Súsánszky István bérkocsis ittas állapotban teljesített szolgálatot, sőt még botrányt is okozott. A rendőrség 15 korona pénzbüntetésre ítélte, és a hajtástól 2 hónapra letiltotta.

Galik János helybeli bérkocsist hatóság sértésért 10 korona pénzbüntetésre ítélte a rendőrkapitányság.

Garázda cseléd. Erdőssy Béla nagylángi urodalmi intéző feljelentést tett a csendőrségen Kiss György nevű cselédje ellen, mert szombaton a bér kifizetésekor leszurással fenyegette s mikor kiodbták, az ablakokat bevverte. Magánlaksértés és életveszélyes fenyegetés miatt az eljárást megindították ellene.

Táncoktatás jelentés. Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a volt kereskedelmi iskola helyiségének torna termében, (Kossuth utca) állandó táncanfolyamot nyitottam. Első tánciklusz október hó 2-án kezdődik. Iskolámban Gentry bostont is tanítok. Különórák egész nap vehetők. Diákok részére a táncoktatás délután 5—7-ig, felnőttek részére este 8—10 óráig. Beiratkozni lehet lakoson Bástya-u. 10. I. emelet és Krausz Verona dohánytözsdejében. A n. é. közönségi évek hosszu során át előnyösen ismeri működésemet, ezuttal is kérem ny. b. pártfogását. — Tisztelettel Bauer Antal.

6394/909 sz.

Zárt ajánlati hirdetmény.

Sz. Fehérvár szab. kir város agg és szegényügyi bizottsága felhívja mindazokat, kik az aggok, szegények, foglyok és toloncok élelmezéséhez a szükséges nyers anyagot, vagy kenyereket 1910. évi január hó 1-től 1910. évi december hó 31-ig szállítani kívánják, hogy az alább jelzett biztosítéki összeggel ellátott zárt ajánlataikat f. évi október hó 20-án délelőtt 9 óráig a tanácsi iktatóba annál is inkább adják be, mert később beadott ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A nyers anyagok szállításához 200 korona, a kenyér szállításához 100 korona biztosíték szükséges.

A feltételek a hivatalos órák alatt a jegyzői hivatalban betekintheők.

A benyújtott zárt ajánlatok felett a városi tanács a legközelebbi ülésben végérvényesen határoz.

Sz. fehérvár 1909. évi október hó 12-én.

Lipcsy Lajos sk.
jegyző.

K. Horváth István sk.
elnök.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és mas ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérn. kapható a **szabó hatyugygyogyszertár** által Majna-Frankfurt.

